

Pro tajemníka ÚV KSČ s. M. Beňu
ke schválení

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE č. 51

Pro členy a kandidáty předsednictva,
členy sekretariátu ÚV KSČ

Dne 9. prosince 1983

Č. j.: inf. 212/83
Počet listů: 13
Počet výtisků: 25
Den vydání: 9. prosince 1983

OBSAH

1. Informace o politické situaci v krajích
 2. Informace o jednání okresních /obvodních/
výborů KSČ /KSS/ k rozpracování závěrů 8.
zasedání ÚV KSČ k urychlenému uplatňování
výsledků vědy a techniky v praxi
 3. Informace o poznatcích s uplatňováním nových
cen služeb vyhlášených k 1.10.1983
-

1. Informace o politické situaci v krajích

/ze zpráv KV KSČ ke dni 7.12.1983/

Krajské /městské/ výbory strany hodnotí politickou situaci jako dobrou, bez závažnějších negativních jevů. Charakterizuje jí zvýšené úsilí komunistů a všech pracujících za splnění a překročení hospodářských úkolů roku 1983. Pozornost stranických orgánů a organizací se nyní soustřeďuje na projednání a zabezpečení výsledků 9. zasedání ÚV KSČ, na obsahové zajištění usnesení PÚV KSČ k přípravě členských schůzí ZO KSČ na začátku roku 1984 a na plynulé zásobování vnitřního trhu v období před vánočními svátky. Nadále trvá zvýšený zájem o vývoj mezinárodní situace, o stanoviska a přijímaná opatření SSSR a členských zemí Varšavské smlouvy k rozmisťování jaderných zbraní v Evropě po přerušeném jednání mezi SSSR a USA v Ženevě.

Závěry 9. zasedání ústředního výboru strany jsou mezi komunisty a ostatními pracujícími přijímány pozitivně. Jejich realizace v podmínkách krajských stranických organizací bude projednána na zasedáních většiny krajských /městských/ výborů KSČ /KSS/ v prosinci 1983. Na třech krajských výborech se projednání uskuteční v lednu. Navazovat na ně budou jednání okresních výborů. Základní organizace využívají stranických schůzí, desetiminutovek a dalších akcí k seznámení s jeho závěry.

Ve zprávě předsednictva ÚV KSČ k současné mezinárodní situaci přednesené s. Bilakem a závěrečném slově generálního tajemníka ÚV KSČ s.G. Husáka je oceňováno třídní hodnocení, přesvědčivost argumentů, marxistická analýza vztahů a vývojových tendencí. Obsažené myšlenky v těchto vystoupeních se staly významnou pomocí v ideově výchovném působení a vysvětlování mezinárodní situace. Většina pracujících správně chápe závažnost současného stavu i odpovědnost vlády Spojených států za vzniklou situaci, která vyvolává obavy z dalšího vývoje. S pochopením a souhlasem byl přijat odchod sovětské delegace z jednání o odzbrojení v Ženevě i přijatá odvetná opatření SSSR a dalších socialistických států. Pozitivně hodnotí vzniklou situaci zejména starší generace a ženy. Na druhé straně se především někteří mladí lidé neumí sami rozebrat ve složitosti

problémů a vyslovují řadu nesprávných názorů na které základní organizace i komunisté ve společenských organizacích NF postupně - z pohledu 9. zasedání ÚV KSČ reagují a vysvětlují je. V této souvislosti přijímají stranické orgány konkrétní závěry. Například obvodní výbor KSČ v Brně 5 vytváří sekci pro kontrapropagandu, kde budou soustřeďována fakta a argumenty k vyvracení antikomunistického působení. Pomoc bude poskytována lektorským skupinám, agitátorům a celému funkcionářskému aktivu k vysvětlování nejdiskutovanějších problémů. Obdobný přístup je signalizován i z ostatních krajů.

Pozitivně byla přijata zpráva předsednictva ÚV KSČ přednesená s. Potáčem ke státnímu plánu hospodářského a sociálního rozvoje ČSSR na rok 1984. Úkoly, které z ní vyplývají jsou chápány jako náročné a reálné. Pozitivně je hodnoceno, že materiální a finanční zdroje pro posílení obranyschopnosti mají být zajišťovány vyšší efektivností národního hospodářství. Ukazuje se, že otázky vnitropolitického vývoje chápou naši pracující stále více v širších souvislostech mezinárodních událostí. Podíl na těchto přístupech má účinnější politickoorganizační a ideově výchovná práce územních stranických orgánů, která se promítá v činnosti základních organizací. Základní organizace usilují o růst politické a pracovní aktivity v pracovních kolektivech. Výsledkem této iniciativy jsou hlášení o předčasném splnění hospodářských úkolů v letošním roce i řada zpevněných socialistických závazků. Na druhé straně zaznívají důraznější požadavky na rychlejší odhalování skrytých rezerv a cílevědomější zdokonalování řízení a organizace práce. Kritizovány jsou snahy spekulovat s plánem letošního roku s cílem vybudovat si výhodnější výchozí základnu pro rok 1984. Tomuto přístupu nadřízené hospodářské organizace dostatečně nečelí. Zkušenosti například z Jihočeského kraje signalizují, že boj stranických orgánů proti úpravám plánů t.r. byl oprávněný. Ukazuje se, že ve většině podniků se podařilo zabezpečit původní hodnoty státního plánu.

Značná pozornost stranických orgánů je věnována přípravě členských schůzí ZO KSČ na začátku roku 1984. V souladu s usnesením předsednictva ÚV KSČ ze 14.10.1983 jsou zpracovávána politickoorganizační opatření. Využívá se zkušeností z průběhu výročních

členských schůzí. Do základních organizací byly vydelegovány pracovní skupiny KV a OV KSČ. Stranické orgány jdou cestou prohloubit účast svých členů a pracovníků na obsahové přípravě těchto schůzí. Pozitivní je tendence převažující dnes ve všech krajích, přenést pomoc v přípravě včetně konzultací zpráv a návrhů usnesení přímo do ZO KSČ, na jednání jejich výborových a členských schůzí. Většina základních organizací již projednala a přijala potřebná opatření k zabezpečení členských schůzí na začátku roku 1984.

Podle informací krajských výborů je zásobování vnitřního trhu před vánocemi na dobré úrovni. Stranické a státní orgány mu věnují zvýšenou pozornost. Jeho plynulost a úroveň služeb projednaly s obchodními organizacemi, které přijaly opatření k lepšímu uspokojení spotřebitelů. Pozornost věnují zejména rozvozu zboží, organizaci prodeje, rozšíření prodejní doby a dalším otázkám. Dodávky sortimentu potravinářského zboží, kromě masa v některých krajích, jsou vyšší než v minulém roce. Výrazněji se na trhu projevují v současném období dodávky jižního ovoce, což je spotřebiteli oceňováno. Pro počáteční značný zájem zejména o mandarinky a banány bylo přistoupeno k omezení jejich prodeje. Zásobování průmyslovým zbožím je vcelku uspokojivé, přestože nebude plně uspokojena poptávka u některých již dříve uváděných druhů zboží. Případné vznikající výpadky, obtíže a nedostatky jsou za pomoci stranických orgánů řešeny národními výbory a obchodními organizacemi. V některých krajích bude před vánocemi a Novým rokem zaveden na okresních národních výborech k tomuto účelu denní dispečink.

2. Informace o jednání okresních /obvodních/ výborů KSČ /KSS/ k rozpracování závěrů 8. zasedání ÚV KSČ k urychlenému uplatňování výsledků vědy a techniky v praxi

Zasedáním okresních výborů strany k zajištění závěrů 8. zasedání ÚV KSČ předcházela mnohostranná příprava v souladu s přijatými politickoorganizačními zabezpečeními vyšších stranických orgánů. Charakteristické pro ni bylo sepětí s realizací aktuálních hospodářských úkolů, zejména s uskutečňováním usnesení PÚV KSČ z 19.8.1983. Tento postup přispěl k větší adresnosti a konkrétnosti jednání při aplikaci závěrů ústředního a krajských výborů v podmínkách jednotlivých okresů. K zabezpečení vlastních zasedání byly ústředním výborem KSČ a krajskými výbory strany vyslány na pomoc pracovní skupiny.

Příprava jednání okresních výborů strany vycházela z analýzy současného stavu v této oblasti a z konkrétních předpokladů pro urychlené zavádění vědeckotechnických poznatků do praxe. Byla vyhodnocena činnost komplexních racionalizačních brigád, brigád socialistické práce i základních organizací Československé vědeckotechnické společnosti a jejich orientace na zavádění progresivní technologie, rozvoj vynálezeckého a zlepšovatelského hnutí, řešení tématických úkolů, kvalitu a inovaci výrobků. Pracovní skupiny, jež se v podnicích a závodech zabývaly problematikou vědeckotechnického rozvoje, pomáhaly vytvářet podmínky, aby se urychlené zavádění jeho výsledků stalo záležitostí stranických organizací, hospodářských pracovníků, organizací NF a všech pracujících. Pomoc vyšších stranických orgánů v přípravě zasedání je okresními výbory hodnocena kladně. Umožnila komplexnější pohled na projednávanou problematiku a sjednocení postupu stranických orgánů a organizací při realizaci závěrů 8. zasedání ÚV KSČ.

Zasedání okresních výborů se uskutečnila ve všech okresech. Krajské výbory hodnotí jejich úroveň pozitivně, i když se v přístupech jednotlivých okresních výborů strany projeví rozdíly.

Jednání se vyznačovala vysokou aktivitou členů orgánů, konkrétností a kritičností. Například v Jihomoravském kraji na zasedání OV KSČ Vyškov vystoupila v diskusi téměř třetina účastníků. Zprávy i diskuse rovněž zhodnotily vývojové tendence plnění národohospodářského plánu v průmyslových i zemědělských podnicích od počátku sedmé pětiletky a zejména za prvních devět měsíců letošního roku. Konstatovaly, že úsilí stranických, hospodářských a společenských orgánů i organizací přineslo kladné výsledky při rozvoji a využívání vědeckotechnických poznatků. Důslednější uplatňování práva kontroly stranickými orgány má pozitivní vliv na vyřešení řady tématických úkolů, naplňování intenzifikačních faktorů v rozvoji ekonomiky i mobilizaci pracujících.

Poznatky například ze Severomoravského kraje ukazují, že nejlepších výsledků bylo dosaženo v těch podnicích, kde stranické organizace důsledně rozpracovaly usnesení a stanovily komunistům - hospodářským vedoucím konkrétní úkoly. V Severočeském kraji vyhodnotili dosažené výsledky od posledního zasedání ÚV KSČ v květnu 1974. Průzkumy potvrdily, že se zvýšil podíl mechanizace, automatizace i technické úrovně řady výrobních oborů i výrobků. Na druhé straně se ukázalo, že některá předcházející usnesení k VTR postupně zapadla a plány technického rozvoje zůstaly na papíře a nestaly se součástí řídicí a plánovací činnosti. V Praze se podílejí na zabezpečování výsledků 8. zasedání stranické a hospodářské orgány i organizace v součinnosti s výzkumnými ústavy, vysokými školami a dalšími teoretickými pracovišti. Spolupráce přináší pozitivní výsledky v řadě podniků například k.p. TOS Hostivař, n.p. Konstrukтива, ZPA Jinonice, PAL Kbely. Byly v nich vyřešeny stanovené tématické úkoly, jejich realizace přispěla ke zvýšení produktivity práce, počtu inovovaných výrobků zařazených do prvního stupně jakosti i úspor materiálů a energie. Pozornost účinnějšímu zapojení vysokých škol a dalších vědeckých pracovišť do tohoto procesu byla obsahem jednání stranických organizací i aktivů vedoucích pracovníků fakult a vědeckých ústavů. Tato jednání vytvořila podmínky pro rozšíření spolupráce, budování **společných** pracovišť a realizačních středisek. Některé z nich,

například mezi ČKD a elektrotechnickou fakultou, které vybudovaly společné pracoviště pro mikroelektroniku, se osvědčily.

Průběh jednání okresních výborů ukázal, že závěry 8. zasedání ÚV KSČ, jejich rozpracování a realizace jsou považovány za východiska řešení současných i perspektivních úkolů naší ekonomiky. Diskuse i přijaté závěry však signalizují obtíže, problémy i nedostatky, které se v této oblasti vyskytují. Rozvoj vědy a techniky se dosud všude nestal osou řídící a plánovací činnosti, rozhodujícím faktorem intenzifikace národního hospodářství. Průzkumy provedené v průmyslových a zemědělských podnicích a závodech například v Západočeském kraji ukázaly na nedostatečné tempo zavádění inovovaných výrobků hodnocených jako technicky pokrokových. Předvýrobní útvary i pracoviště technické přípravy výroby nejsou vždy dostatečně kádrově vybaveny pro plnění náročnějších úkolů, politická organizovanost je zde nízká, potřebám mnohde neodpovídají ani materiální podmínky. Nedostatky se projevují v řídící a organizátorské práci, nevyřešeny jsou otázky hmotné a morální stimulace na dosažených výsledcích vědeckotechnického rozvoje. Na jednání OV KSČ Praha 7 i některých dalších zasedáních bylo kriticky poukázáno na nezbytnost urychleného odstraňování předpisových bariér v oblasti technického rozvoje. Současná situace je charakterizována velkým množstvím předpisů, složitostí právních norem, vyhlášek a směrnic, které na ně v některých případech nenavazují. Tento stav vede k tomu, že výsledky práce technických pracovníků jsou většinou hodnoceny podle kvality vyplnění administrativních podkladů a ne na základě skutečného splnění úkolů.

Rychlejší zavádění vědy a techniky do praxe je v některých místech například Východoslovenského kraje negativně ovlivňováno neplněním úkolů v investiční výstavbě. Nedaří se uvádět stavby do provozu v plánovaných termínech, což má nepříznivý dopad na tvorbu společenských zdrojů. V Západočeském kraji byl kritizován neuspokojivý stav ve vynálezeckém a zlepšovatelském hnutí, nedaří se dostatečně ovlivňovat činnost komplexních racionalizačních brigád v závodech, rezervy zůstávají v zavádění nových po-

krokových forem socialistického soutěžení a ve větším podílu členů odboček ČSVTS při urychleném zavádění vědeckotechnických poznatků do praxe.

Získané poznatky a zkušenosti ukazují, že se dosud v plném rozsahu nepodařilo zabezpečit, aby se vědeckotechnický rozvoj stal základem rozvoje tvůrčí a pracovní iniciativy dělníků, inženýrsko-technických a zvláště vedoucích hospodářských pracovníků. Zejména diskuse na některých jednáních ukázala, že řídicí sféra se nepružně přizpůsobuje požadavkům intenzifikace národního hospodářství a setrvává při zabezpečování vědeckotechnického rozvoje na extenzivních formách.

Přístupy jak stranických, tak i hospodářských organizací jsou rozdílné. V některých z nich je VTR středem dlouhodobého zájmu, úkoly jsou zakotveny ve stranických i hospodářských dokumentech a dosažené výsledky pravidelně vyhodnocovány. Zkušenosti z Prahy i dalších krajů ukazují, že aktivita stranických orgánů je při realizaci závěrů 8. zasedání ÚV KSČ v předstihu před hospodářskými organizacemi. Řízení technického rozvoje v hospodářské oblasti je podmíněno stanovenými ekonomickými nástroji jako jsou různé finanční a materiálové limity, ceny a mzdová opatření. Tento způsob řízení nerespektuje specifiku technického rozvoje, jehož těžiště je v inovaci a rychlém využití výsledků v praxi.

V některých podnicích je uplatňování stranické kontroly oslabováno přežívajícím globalismem a zjednodušeným pojetím vědeckotechnického rozvoje, které se zužuje na výzkumné ústavy a vědeckovýzkumné základny. Jednání OV KSČ například ve Východočeském kraji těmito tendencím čelila, ale není je možno považovat za překonané. Zdůrazňován byl proto klíčový význam kádrové práce, komplexní a perspektivní posuzování kádrů a rozmisťování erudovaných vedoucích pracovníků. Diskuse v této souvislosti ukázala, jak zavádění nových výrobků a technologií mění nároky na kvalifikaci pracujících i na požadavky práce celozávodních výborů strany a základních organizací. Pozornost byla věnována i významu masové

politické práce a ekonomické propagandy při urychleném zavádění vědeckotechnických poznatků do praxe z hlediska jejich působení na vědomí pracujících a změny překonaných přístupů v současných podmínkách, protože u části technickohospodářských i vedoucích pracovníků přetrvává rutinérský přístup a nedostatečně jsou koncentrovány síly na řešení rozhodujících úkolů VTR.

Poznatky krajských /městských/ výborů ukazují, že zasedání OV KSČ přes některé uvedené problémy přispěla k mobilizaci strany při plnění hospodářských úkolů v letošním roce a vytvoření příznivých podmínek pro rok 1984. Přijatá usnesení diferencovaně a konkrétně vytyčují úkoly v jednotlivých oblastech pro ZO KSČ. U většiny jsou stanovené úkoly konkretizovány až na rozhodující podniky s určením zodpovědnosti i způsobu kontroly.

3. Informace o poznatcích s uplatňováním nových cen služeb vyhlášených k 1.10.1983

/informace ekonomického oddělení ÚV KSČ/

Na základě usnesení vlády ČSSR a po posouzení v PÚV KSČ bylo od 1.10.1983 přistoupeno k realizaci II. etapy úpravy cen služeb. K zabezpečení tohoto úkolu byla přijata řada opatření.

Z poznatků orgánů cenové kontroly, které ve dnech 3. až 5.10. 1983 provedly v 700 organizacích a provozovnách služeb mimořádné operativní šetření o zabezpečení a průběhu úpravy cen služeb k 1.10.1983 vyplynulo, že ve všech krajích a okresech byla II. etapa úpravy cen lépe organizačně i metodicky zvládnuta, než etapa první. Nové ceníky byly včas a v dostatečném počtu předány jednotlivým provozovnám služeb. Nedostatek ceníků byl zjištěn jen zcela ojediněle u těch oprav, kde je větší počet externích opravářů. Rovněž v zabezpečení informovanosti občanů o nových cenách na provozovnách nebyly shledány závady. V převážné většině provozoven byly ceníky, včetně případných rozhodnutí KNV nebo ONV o uplatnění nižších cen, vyvěšeny. Nedostatky v tomto smyslu byly zjištěny jen v 5 organizacích a byly okamžitě odstraněny.

Provoz organizací služeb před úpravou cen probíhal až do 30. září 1983 plynule. V některých místech se zvyšovala pouze poptávka po kadeřnických službách a čištění oděvů. U těchto služeb naopak v prvních dnech účinnosti nových cen poptávka dočasně poklesla. V současné době je již využití uvedených provozoven v podstatě normální.

Nové ceny služeb jsou v souladu s opatřením vlád k účinnějšímu řízení a pružnějšímu zabezpečování rozvoje služeb, stanoveny jako nejvýše přípustné a krajské národní výbory a v SSR i okresní národní výbory mají pravomoc stanovit ceny nižší, jestliže jim to umožní náklady služeb v krajích, než jsou průměrné, objektivně nutné náklady. Rady krajských národních výborů v ČSR i rady okresních národních výborů v SSR v dohodě s krajskými /městskými/,

okresními výbory KSČ tuto pravomoc využily a u některých služeb stanovily ceny o 10 - 15 % nižší než nejvýše přípustné ceny. Ceny doplňkových forem služeb, tj. ceny služeb drobných provozoven národních výborů a služeb poskytovaných soukromými občany na povolení národních výborů, stanovily národní výbory v některých případech až o 35 % nižší, než nejvýše přípustné ceny. Největší rozsah slev byl uplatněn v Jihočeském, Západočeském, Východočeském a Západoslovenském kraji, kde jsou náklady služeb tradičně nižší.

Při kontrolním ověření v 533 provozovnách služeb v ČSR bylo zjištěno, že platné ceny podle nových ceníků doplněných rozhodnutími národních výborů se v zásadě dodržují. Pouze v OPOS Chrudim /Východočeský kraj/ nesprávně účtovali pedikérské služby cenou, do které zahrnuli i práce neprovedené. V ojedinělých případech byly účtovány nové ceny i za opravy a služby přijaté do 30.9.1983. V Kovoslužbě Praha byly naopak opravy automatických praček, přijaté po 30.9. t.r. účtovány cenami vyššími podle starého ceníku. Obdobný nedostatek byl zjištěn v Tomosu Praha při účtování plano-graphických prací, jejichž ceny byly rovněž od 1.10. t.r. sníženy. U zjištěných cenových přestupků byla okamžitě zjednána náprava. Obdobně tomu bylo v SSR, kde bylo kontrolováno téměř 200 provozoven služeb.

Úroveň cen služeb se k 1.2.1983 zvýšila o 334 miliónů Kčs a k 1.10.1983 o 280 miliónů Kčs. Celková úroveň cen služeb se v roce 1983 zvýšila o 614 miliónů Kčs, tj. o 14,6 %. Je to zvýšení cen zhruba o jednu pětinu nižší než by vyplynulo z uplatnění nejvýše přípustných cen. Jejich úroveň připouštěla zvýšení cen o 756 miliónů Kčs, tj. o 18 %. Tento postup potvrzuje, že po 6. zasedání ÚV KSČ se mění přístup národních výborů k ekonomice služeb. Národní výbory začínají pociťovat odpovědnost nejen za zabezpečení služeb občanům, ale též za úroveň nákladů a cen služeb v krajích.

Životní náklady obyvatelstva se v důsledku úprav cen služeb v roce 1983 zvýšily o 0,2 %.

Význam úpravy cen ztrátových a málorentabilních služeb pro vlastní rozvoj služeb nelze přeceňovat. Účinnost nových cen je

úzce spojena s plněním ostatních opatření vlád k rozvoji služeb a zejména s tím, jak rychle dokáží národní výbory, výrobní družstva a další organizace služeb využít místních zdrojů a rezerv k zabezpečování věcných podmínek pro rozvoj služeb. Urychlit je třeba též dořešení problematiky náhradních dílů a zásobování materiály.

V souvislosti s úpravou cen služeb se rozšířila i cenová působnost krajských a v SSR i okresních národních výborů v tvorbě cen služeb zbytnějšího charakteru a změnám cen služeb místního významu. Tato opatření přispívají k celkovému pružnějšímu řízení cen služeb v krajích a okresech, k posílení vlivu národních výborů na ceny všech služeb poskytovaných organizacemi řízenými národními výbory, výrobními družstvy a společenskými organizacemi i na ceny doplňkových forem služeb.

Cenové úřady budou účinnost cenových opatření ve službách, včetně používání nižších cen stanovených národními výbory, nadále průběžně sledovat a současně budou spolu s plánovacími komisemi republik ověřovat, jak se zabezpečují přijaté úkoly ve snížení nákladů.

Z ohlasů získaných prostřednictvím pravidelných týdenních zpráv krajských /městských/ výborů KSČ vyplývá, že II. etapa úpravy cen služeb byla veřejností přijata střízlivě, bez výraznějších negativních ohlasů. Převážná většina občanů vzala důvody zvýšení cen služeb na vědomí. Stížnosti přímo ve vztahu k cenám se vyskytují minimálně. Řada připomínek má však širší charakter.

Zlepšování služeb v krajích probíhá diferencovaně. Ve všech krajích se však zřizují nové provozovny služeb a rozšiřuje se okruh poskytovaných služeb, u některých služeb se zkracují dodací lhůty, prodlužuje se provozní doba do večerních hodin a v některých krajích se zavedly služby občanům i v sobotu. Dochází k rozšiřování drobných provozoven národních výborů, které zabezpečují služby občanům v místech, kde služby byly málo dostupné. Tento vývoj za poměrně krátkou dobu od přijetí legislativních, metodických a organizačních opatření pro řízení a rozvoj služeb, je

pozitivní. Přesto však trvá kritika stále nízké kvality služeb i některých dlouhých dodacích lhůt. Kritizována je též špatná dostupnost služeb. Cenová opatření, která mají zabezpečit potřebnou rentabilitu se dávají do kontrastu s různými přetrvávajícími projevy nehospodárnosti a přebujelou administrativou. Zprávy poukazují také na to, že za zvyšující se hladinou životních nákladů zůstává výše starobních důchodů. Rovněž se poukazuje na nepříznivý dopad úpravy na sociálně slabší skupiny obyvatel, zejména na rodiny s více dětmi a menšími příjmy.

Kladou se otázky, proč není komplexněji a důsledněji zabezpečováno usnesení 6. zasedání ÚV KSČ.

Jsou názory, že služeb bude využívat méně lidí, že ostatní si budou některé práce zabezpečovat sami, především na úkor volného času.

Některým z těchto kritických ohlasů je třeba věnovat pozornost při posuzování dalšího rozvoje služeb, jejich kvality a efektivnosti.

Ekonomické oddělení bude ve spolupráci s oddělením společenských organizací a národních výborů dále sledovat působení nových cen na rozvoj služeb, jejich ekonomiku a chování obyvatelstva /z hlediska využívání služeb/.